

نکات قابل تأمل بر راه‌های احراز هویت در پزشکی

دکتر علیرضا قاسمی طوسی

متخصص پزشکی قانونی و مسمومیت‌ها، کارشناس حقوق، مرکز تحقیقات اعتبار، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران
E-mail: alireza.ghassemitoussi@yahoo.com; ghasemita@mums.ac.ir

د) مرگ وی مشمول موارد ارجاع به پزشکی قانونی نباشد. با توجه به موارد فوق، صرف فوت در منزل یا زیر ۴۸ ساعت در بیمارستان دلیلی برای ارجاع جنازه به پزشکی قانونی نمی‌باشد. ۲) در ستون دوم خط هشتم الی دهم ذکر شده است که بر طبق قوانین مدنی، احراز هویت شخصی اشخاص غیر رشید (کسی که تصرفات او در اموال و حقوق مالی خود عقلانی نباشد) با نظر ولی قهری، وصی یا قیم قانونی انجام می‌شود.^۱ لازم به ذکر است واژه غیررشید به دو زیرگروه سفاقت و جنون طبقه‌بندی می‌شود. فرد سفیه فردی است که صرفاً اجازه دخل و تصرف در امور مالی خود را ندارد و در سایر امور خود می‌تواند دخل و تصرف نماید. با توجه به موارد فوق فرد سفیه در امور درمانی خود در اکثریت موارد مستقلاً می‌تواند تصمیم‌گیری نماید و نیازی به اذن ولی قهری، وصی یا قیم قانونی در امور غیرمالی خود ندارد.^۴

۳) در ستون دوم خط دهم الی سیزدهم ذکر شده است که احراز هویت شخصی برای زنان حامله به وسیله خود زن حامله و پدر جنین می‌بایست انجام شود و در نتیجه چنانچه زن حامله نیاز به دخالت درمانی داشته باشد، کسب رضایت آگاهانه هم از زن حامله و هم همسر وی اجباری است.^۱ لازم به توضیح است در بسیاری از موارد که قانون مبهم بوده یا سکوت اختیار کرده است به فتوا و استفتائات مراجع تقلید عالیقدر و نیز آیین‌نامه‌های داخلی رجوع شده است و بر اساس نظر مستدلی از این بزرگواران اجازه همسر در دو مورد ضروری دانسته شده است: ۱) عمل جراحی ضروری نباشد نظیر رینوپلاستی ۲) عمل جراحی منافاتی با بارداری داشته باشد (واژکتومی، توبکتومی و هیستریکتومی). در صورت ممنوعیت انجام اعمال جراحی فوق با توجه به شرایط روز جامعه اجازه شوهر نیز جواز بلامانع بودن موارد فوق نمی‌باشد. البته در موارد اورژانسی نظیر خونریزی غیرقابل کنترل رحمی در صورت بی‌نتیجه‌بودن سایر اقدامات جهت حفظ جان مادر به اخذ رضایت شوهر نیازی نیست و انجام هیستریکتومی الزامی است. همچنین با توجه به موارد فوق نیازی به اخذ اجازه شوهر در مورد اکثریت اعمال جراحی در خانم باردار نظیر عمل جراحی آپاندکتومی یا عمل جراحی ترمیمی شکستگی ساعد و... نمی‌باشد.^۴

احراز هویت یکی از مسائل حساس در حرفه پزشکی است که رعایت آن نیازمند توجه دقیق به صراحت قوانین مصوب دارد. در مطلب منتشرشده در شماره گذشته مجله سازمان نظام پزشکی مشهد به نکات خوبی در مورد هویت بیماران در پزشکی اشاره شد،^۱ با این وجود، توجه به نکات زیر که برخی از مفاهیم مطروحه را تکمیل یا اصلاح می‌کند، ضروری به نظر می‌رسد:

۱) در پاراگراف آخر ستون اول در بخش مرجع ابراز هویت شخصی متوفی، ذکر شده است که برای فردی که در خارج از بیمارستان فوت کرده باشد و یا افرادی که در ۴۸ ساعت اول بستری شدن در بیمارستان فوت نمایند، و افراد بستری که دلیل فوت آنان نامشخص یا مشکوک باشد، صدور جواز دفن در بیمارستان ممنوع بوده و احراز هویت و صدور جواز دفن بر عهده پزشکی قانونی می‌باشد و پزشک فقط حق صدور گواهی فوت و ارسال جنازه به پزشکی قانونی را دارد و رضایت بازماندگان برای صدور جواز دفن شرط نیست و صرفاً باید توسط پزشکی قانونی صادر شود.^۱ لازم به ذکر است برای فردی که در منزل شخصی و در خارج بیمارستان بدلیل سرطان پیشرفته یا بیماریهای عفونی پیشرفته یا دیابت پیشرفته و یا دلایل مشابه دیگر فوت نماید و پزشک معالج، متوفی را معاینه نماید و مورد غیرطبیعی در جنازه نیابد، پزشک می‌تواند جواز دفن صادر نماید.^۲ همچنین اگر فردی با بیماری پیشرفته قلبی-عروقی به بیمارستان مراجعه نماید، پس از هر مدتی فوت نماید، هویت وی نیز با کارت ملی و شناسنامه موجود قابل احراز توسط پزشک معالج باشد و با معاینه نیز نکته غیرعادی رؤیت نگردد، پزشک معالج مجاز به صدور جواز دفن می‌باشد. در مجموع، با عنایت به موارد فوق پزشک می‌تواند برای کلیه افرادی که در مدت بستری در مراکز درمانی، در بدو پذیرش و یا پس از گذشت هر زمانی از بستری و یا حتی خارج از مراکز درمانی فوت نماید، جواز دفن صادر نماید مشروط بر اینکه:^{۲،۳}

الف) هویت جنازه مشخص باشد.

ب) مرگ وی طبیعی باشد.

ج) شکایتی در ارتباط با فوت مطرح نباشد.

منابع:

۱. یارمحمدی، علی اصغر. راه‌های احراز هویت در پزشکی. مجله سازمان نظام پزشکی مشهد. ۱۳۹۲؛ ۱۷: ۱۶۰.
۲. دستورالعمل صدور جواز دفن سازمان پزشکی قانونی
۳. قانون مجازات اسلامی مصوب مورخه اردیبهشت ۱۳۹۲
۴. صفایی، حسن؛ قاسم زاده، سید مرتضی. حقوق مدنی اشخاص ومحجورین. تهران: انتشارات سمت؛ ۱۳۹۲.

لطفاً به این مقاله از ۱ تا ۲۰ امتیاز دهید.

کد این مقاله: ۶۵۲۱

شماره پیامک مجله: ۳۰۰۰۷۸۳۸

نحوه امتیازدهی: امتیاز-شماره مقاله

نمونه صحیح امتیازدهی (چنانچه امتیاز شما ۲۰ باشد): ۲۰-۶۵۲۱